

Lynghøjskolen

Indholdsfortegnelse

Indledning	Side 3
Trinmål for sprog i 0. klasse	Side 5
Evaluering i 0. klasse	Side 5
Trinmål for dansk i 1. – 2. klasse	Side 6
Mål for faglig læsning i 1. – 2. klasse	Side 7
Evaluering i 1. – 2. klasse	Side 8
Trinmål for dansk 3. – 4. klasse	Side 9
Mål for faglig læsning 3. – 4. klasse	Side 10
Bøger til faglig læsning 3. – 4. klasse	Side 12
Evaluering 3. – 4. klasse	Side 12
Trinmål for dansk 5. – 6. klasse	Side 13
Mål for faglig læsning 5. – 6. klasse	Side 14
Ideer til lærerne i de enkelte fag 5. – 6. klasse	Side 15
Evaluering 5. – 6. klasse	Side 17
Trinmål for dansk 7. - 9. klasse	Side 18
Mål for faglig læsning 7. – 9. klasse	Side 20
Ideer til lærerne i de enkelte fag 7. – 9. klasse	Side 21
Evaluering 7. – 9. klasse	Side 23
Mål for SFO-en	Side 24
Mediernes inddragelse i læseprocessen	Side 25

Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

Indledning

På Lynghøjskolen ved vi, at det er vigtigt, at alle elever gennem hele deres skoleforløb tilegner sig og lærer at beherske de grundlæggende færdigheder i læsning og skrivning på en måde, der sætter dem i stand til at anvende læsning og skrivning funktionelt og optimalt i deres læring i alle fag. Solide læse- skrivefærdigheder er nøglen til videnstilegnelse inden for samtlige fagområder og på tværs af fagene. Med læsehandleplanen sigter vi derfor på en voksende forståelse af og viden om læsning og skrivning hos alle lærere, elever og forældre.

Læsehandleplanen skaber en ramme for samarbejdet omkring læseundervisningen – både i de enkelte klasser, mellem skolens lærere, pædagoger, vejledere og ledelsen. Læsehandleplanen er et internt dynamisk værktøj, som løbende kvalificeres og ajourføres.

Læsning og skrivning - en udfordring for alle lærere

I alle fag skal eleverne læse og skrive på forskellige måder. Det betyder, at læreren skal have kendskab til, hvilke læse- og skrivestrategier eleverne kan anvende for bedre at kunne forstå og fastholde tekster i faget.

Læse- og skriveundervisning i alle fag

Læsning og skrivning er ikke en færdighed, der alene angår dansklæreren. I alle skolens fag skal læreren undervise i faglig læsning og skrivning, fordi det styrker elevernes viden om forskellige teksttypers sprog og struktur samt øger deres viden og indsigt.

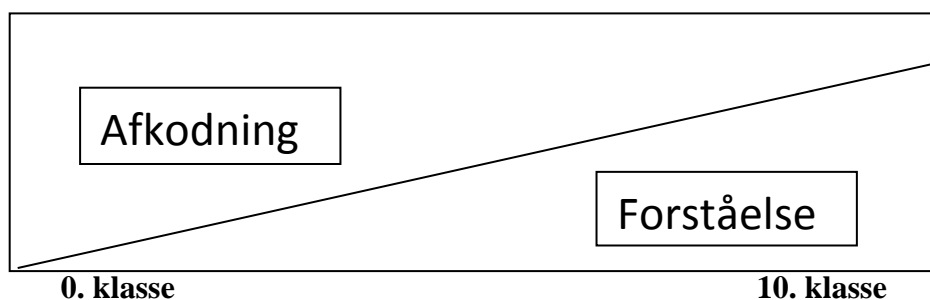
Hvad er læsning?

Læsning er kort sagt den mening, der opstår ved afkodning og forståelse af en tekst.

Læseprocessen består af to lige vigtige komponenter, afkodning og forståelse. En formel kunne se således ud: Læsning = Afkodning x Forståelse ($L = A \times F$). Med henblik på god læsetilegnelse kan desuden knyttes en afgørende ekstra komponent: Motivation. Læsning = Afkodning x Forståelse + Motivation ($L = A \times F + M$).

Afkodningen er den proces, hvor den alfabetiske kode knækkes, og læseren identificerer de enkelte ord. Afkodningen handler således om den tekniske side af læseprocessen. En flydende og fleksibel læsning forudsætter, at afkodningen er automatiseret, og at den tekniske side af læseprocessen ikke lægger for meget beslag på læserens opmærksomhed. En mangelfuld afkodning kan gå ud over det samlede læseudbytte på mindst to måder. Der kan læses med så lav hastighed, at det er umuligt at fastholde meningshelheden. Eller der kan være så mange meningsforstyrende fejllæsninger, at læseren ikke får overblik over tekstens indhold.

Læsning = afkodning x forståelse

Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

Forståelse af det, der læses, handler om de processer, der er i gang ud over ordniveau, når læseren bearbejder sætninger og tolker indholdet i teksten. Forståelsen har således både at gøre med den sproglige bearbejdning og med selve tolkningen ud fra sammenhængen i teksten. For at kunne læse en tekst må man have "læst" verden. Læseforståelsen består nemlig i, at man danner sig indre forestillingsbilleder af det, der beskrives i teksten, og at man sætter det i forbindelse med den viden, man i forvejen har om det pågældende emne.

Når vi læser og tolker en tekst, forestiller vi os, hvordan tingene hænger sammen. Efterhånden som vi kommer frem i teksten, får vi løbende anledning til at revidere, justere, forfine og uddybe vores indre scenario. Læseforståelse indebærer noget medskabende, hvor læseren har brug for at drage mere eller mindre bevidste slutninger ud fra egne forudsætninger. Læsning er et møde mellem teksten og læseren, og et vellykket møde indebærer, at læseren er aktiv og har en viden om den virkelighed, som teksten behandler.

Trinmål for sprog 0. klasse

 <p>Formål:</p> <p>At styrke elevernes sproglige færdigheder</p> <p>At give eleverne mulighed for at erfare, at læsning og skrivning kan give oplevelser og viden</p> <p>At stimulere elevernes læse- og skrive lyst</p>	<p>Sprog:</p> <p><i>Eleven er opmærksom på forskellige måder at anvende sprog på</i></p> <p>Derfor undervises der i:</p> <ul style="list-style-type: none">- At veksle mellem at lytte og udtrykke sig.- At gengive indhold af tekster.- At eksperimentere med rim, bogstavlyde, ord og sætningsdannelse.- At eksperimentere med at skrive små tekster.- At eksperimentere med at læse små tekster i forskellige medier.- At eksperimentere med digitale medier i arbejdet med sprog.
--	---

Læringscentret tilrettelægger i begyndelsen af skoleåret kursus i brug af læringscentrets faciliteter.

Evaluering

I september foretages sprogvurdering af eleverne. Børnehaveklasselederne forestår testen i samarbejde med tale/høre pædagogen og læsevejlederen.

Trinmål for dansk 1.-2. klasse

Formål:

At styrke elevernes sproglige færdigheder

At give eleverne mulighed for at erfare, at læsning og skrivning kan give oplevelser og viden

At stimulere elevernes læse- og skrivelyst

At eleven bruger læsning til oplysning og information

At eleven bruger skrift som egentligt kommunikationsmiddel

Læsning:

Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagssammenhænge

Derfor undervises der i:

- At vælge en tekst ud fra et mindre udvalg og at finde tekster ved at navigere på alderstilpassede hjemmesider.
- At forberede læsning gennem samtale i klassen og at anvende enkle förlæsestrategier.
- At læse ord i tekster til klassetrinnet sikkert
- At identificere ukendte ord i tekst og tale og at forstå betydningen af indholdsord i konteksten.
- At gengive hovedindholdet af tekster til klassetrinnet og kombinere tekst og baggrundsviden til at skabe sammenhængende forståelse.

Fremstilling:

Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer

Derfor undervises der i:

- At skrive små og store bogstaver i håndskrift og på tastatur og bruge enkle funktioner i tekstbehandling.
- At formulere undrespørgsmål og bruge enkle skabeloner til at strukturere sit stof.
- At udarbejde enkle tekster med billeder og skrift og udarbejde enkle tekster med titel, start, midte og slutning.
- At stave lette og almindelige ord.
- At forbinde tekstens emne med egen viden, erfaring og ideer og forholde sig til tekstens emne.

Fortolkning:

Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster

Derfor undervises der i:

- At lege med sprog, billeder og fortælling og at følge forløbet i en fortælling.
- At få øje på sproglige træk og at udpege centrale elementer.
- At finde hovedindholdet i en tekst at deltage i enkel fortolkning.
- At tale om teksters temaer og at udtrykke egen opfattelse af teksten.
- At sætte tekstens tema i relation til eget og andres liv.

Kommunikation:

Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagssituationer

Derfor undervises der i:

- At veksle mellem at lytte og ytre sig og at bruge talesprog i samtale og samarbejde.
- At improvisere med kropssprog og stemme og at deltage i rollelege og rollespil.
- At anvende it til hverdagskommunikation og at kunne sætte sig ind i afsenderens eller modtagerens oplevelse af kommunikationen.
- At samtale om klassens variationer af dansk sprog og at kunne med udgangspunkt i eget sprog forstå lette norske og svenske ord og udtryk.
- At samtale om, hvad vi bruger sproget til og iagttage, at sprog bruges forskelligt afhængigt af situationen.

Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

	Mål for faglig læsning i 1.- 2. klasse	Metode
Genrer	Eleverne skal præsenteres for tekster, som tilhører forskellige genrer, fx eventyr, realistiske fortællinger, tegneserier, faktatekster mm., sådan at de bliver bevidste om, at hver genre har sine egne kendetegn. Eleverne skal kunne kende forskel på fiktion, faktion og faglitteratur.	Samtale om fælles træk for eventyr, derefter skrivning, dramatisering i genren. Tegneserier i små selvskrevne bøger eller på I-pads. Fælles gennemgang af opbygningen af fagbog. Snakke om forskellen på tekster. Øvelse, hvor eleverne præsenteres for en mængde bøger, som skal opdeles i de tre kategorier.
Opbygning af fagbog	Eleverne skal kunne begynde at orientere sig i fagbøger, de skal vide, at en fagbog består af forside, indholdsfortegnelse, opdeling af afsnit med overskrifter, bagside.	"Tørresnoren", hvor fagbogens elementer hænger på en snor, kan introduceres. Eleverne kan lave deres egen fagbog, hvor de almindeligste dele forekommer: Forside, bagside, indholdsfortegnelse, overskrifter, billeder/fotos, billedtekster, stikordsregister evt. kolofon. Emnet kan fx være danske dyr, så de kan søge oplysninger på: www.danskedyr.dk
Læseteknikker	Der er fokus på afkodning. Eleverne skal kunne læse små tekster med overvejende lyd-rette ord. Der skal arbejdes videre med de tre alfabeter – bogstavernes udseende, lyd og skrivevej. De skal have parate ordbilleder af hyppigt forekommende småord (120 ord). De skal benytte sig af ydre ledetråde og forbogstav. De skal lære de vigtigste tegns betydning for oplæsning af teksten. Eleverne skal have indsigt i begreberne overblikslæsning og punktlæsning.	Ud over den fælles læsebog skal eleverne læse individuelle bøger på deres eget læseniveau, fx 15 minutter hjemme med inddragelse af forældre. Her er det en god ide at indføre læsekort (dato, titel på bog) eller læselog, hvor forældrene skriver, hvordan dagens læselektie gik. Baglæns/kinesisk læsning af en tekst kan afdække, hvorvidt eleverne <i>kan</i> læse ordene ude af sammenhæng. Stil spørgsmål til en skolebog af typen: <ul style="list-style-type: none"> - Hvornår er bogen udkommet? - Hvad kan du læse om på side...? - Hvor kan du læse noget om...? Eleverne skal finde en bestemt oplysning.
Teksttyper	Eleverne skal blive bevidste om, at der findes forskellige teksttyper, og at de har forskellig sandhedsværdi.	Skriveøvelser i forskellige teksttyper: Eventyr, små faktabøger i tørresnorsskema. Skriveøvelser i bestemte teksttyper fx brev, eventyr, dagbog mv.
Læseforståelsesstrategier	Eleverne skal anvende læseforståelsesstrategier til øget ordkendskab og til at komme i gang med at skrive en tekst. Eleverne kan anvende læseforståelsesstrategier til nærlæsning, til øget ordkendskab, til forståelse og hukommelse og til selvstændigt arbejde.	Ord- og begrebskort, brainstorm. Præsentation og anvendelse af forskellige læseforståelsesstrategier i flere fag, fx begrebskort, ordkendskabskort, tankekort, brainstorm, VØL-skema, tokolonnotat

Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

Læsevejlederen deltager ved det første forældremøde i 1. klasse. Her orienteres om, hvordan forældre og skole kan samarbejde om den gode læsestart. Der udleveres en folder omhandlende emnet.

[pamflet 1.klasse forside.doc](#)

Evaluerings

- 1. klasse
I april/maj tester dansklærer med Ordlæseprøve 1. Herefter indkalder læsevejlederen til læsekonference.
- 2. klasse
I oktober/november tages frivillig national test i læsning.
I april foretager læsevejlederen en DVO-test, som skal afdække, om der er elever, der er i risiko for ordblindhed. De elever, der er i risiko for ordblindhed testes individuelt.
I marts/april tages obligatorisk national test i læsning.
I april/maj tester dansklærer med Ordlæseprøve 1. Herefter indkalder læsevejlederen til læsekonference, hvor resultaterne fra forårets tests vurderes.
Elever som vurderes at have ordblindhedsproblemer tilbydes et kursus i skolens IT-læseklasse det efterfølgende skoleår. Her undervises i VAKS og programmer på I-pad, som kan støtte den ordblinde i læsning og skrivning.

Trinmål for dansk 3.-4. klasse

Formål:

At eleven fortsat bevarer og udvikler lysten til at læse og skrive

At eleven får oplevelser og tilegner sig viden gennem læsning af forskellige genrer

At eleverne bliver læsere med en aktiv læseindstilling

At eleven stifter bekendtskab med forskellige uddrag af børnelitteraturen

At eleven anvender læsning og skrivning i alle fag og på tværs af fagene

At eleven konsoliderer sin læsning ved at læse meget og ved at læse varierede tekster

Læsning:

Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden

Derfor undervises der i:

- At eleven kan navigere ud fra søgespørgsmål på aldersvarende hjemmesider og på læringscenter og vurdere hjemmesiders relevans i forhold til søgespørgsmål.

- At eleven kan strukturere sin baggrundsviden og formulere enkle læseformål.

- At eleven kan læse ord i tekster til klasstrinnet hurtigt og sikkert.

- At eleven kan anvende ordbøger og opslagsværker til afklaring af ords betydning samt anvende over- og underbegreber til at skabe sammenhængende forståelse af teksten.

- At eleven kan identificere elementer i teksten, som skaber sammenhæng og håndtere problemer med at forstå teksten.

- At eleven kan samtale om teksters budskaber og kan gengive sin forestilling om tekstens situationer og sammenhænge.

Fremstilling:

Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer

Derfor undervises der i:

-At eleven kan skrive med en læselig og sammenbundet håndskrift og på tastatur samt anvende enkel, genretilpasset layout.

- At eleven kan udarbejde ideer på baggrund af andre tekster og opdele fremstillingsprocessen i mindre dele.

- At eleven kan udtrykke sig kreativt og eksperimenterende og udarbejde multimodale tekster.

- At eleven kan give respons på teksters genre, struktur og formål.

- At eleven kan sætte tegn og stave med udgangspunkt i ordenes betydningsdele.

- At eleven kan udføre en mundtlig fremlæggelse og vurdere et produkts kvalitet, formål, struktur og layout.

Fortolkning:

Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster

Derfor undervises der i:

- At eleven kan udtrykke sig om tekstens univers dramatisere litteratur og andre æstetiske tekster gennem oplæsning og tegning.

- At eleven i fagets tekster kan undersøge virkemidler og undersøge personers motiver, konflikter og handlinger.

- At eleven kan forklare sin tekstforståelse og udtrykke den ved at skifte fra en udtryksform til en anden.

- At eleven kan sammenholde egen tolkning med andres tolkning og deltage i samtale om teksters kvalitet.

- At eleven kan sætte teksters tema ind i et tidsperspektiv og sætte tekster i forhold til forfatterskabers særpræg.

Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

<p>At eleven erfarer, at kropssprog og stemmeføring er vigtig i kommunikation</p> <p>At eleven henter inspiration til egen skriftlig og mundtlig formulering fra det, der læses, høres og ses</p>	<p>Kommunikation:</p> <p><i>Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer</i></p> <p>Derfor undervises der i:</p> <ul style="list-style-type: none">- At eleven kan indgå i dialog i mindre grupper og lytte aktivt til andre og følge op med spørgsmål og respons.- At eleven kan forstå eget og andres kropssprog og dramatisere tekster og temaer sammen med andre.	<ul style="list-style-type: none">- At eleven kan begå sig i et virtuelt univers og forholde sig bevidst til konsekvenserne af sin færden på internettet.- At eleven kan undersøge eget og andres sprog og sproglige baggrund og forstå enkle norske og svenske film, hjemmesider og andre tekster.- At eleven kan iagttage forskelle på talt sprog, skrevet sprog og andre modaliteter og iagttage ord, begreber og sætninger i fagsprog.
---	---	--

Eleverne har nu knækket læsekoden, og den nye læsefærdighed skal bruges til at tilegne sig kundskab, indsigt og oplevelser i alle fag. De grundlæggende læsefærdigheder skal fortsat udvikles ved en systematisk og omhyggelig læseundervisning på mellemtrinnet. Der er fokus på konsolidering og automatisering af læsefærdigheder, og den fortsatte læsning skal danne grundlag for at udvikle forskellige læsemåder samt at anvende læseforståelses-strategier i mødet med forskellige tekstgenrer og forskellige formål med læsningen. Fokus er nu på **at læse for at lære**. Elevernes fortsatte læseudvikling er et fælles anliggende for alle klassens faglærere. Dansk- og faglærerne er ansvarlige for at introducere fælles læsestrategier. Faglærerne er derudover ansvarlige for deres fags særlige fagterminologi og teksters genretræk.

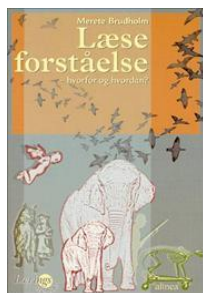
Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

	Mål for faglig læsning i 3.-4. klasse	Metode
Genrer	<p>Eleverne skal kunne kende forskel på skønlitterære og faglitterære tekster. De skal have viden om placeringen på læringscentret.</p> <p>Eleverne skal kunne anvende deres kendskab til de forskellige genretyper til at kunne forudsige, inden for hvilken ramme teksten skal forstås.</p>	<p>Læringscentergennemgang: Hvordan er opstillingen af bøger på biblioteket. Hvordan søger man efter bestemte bøger. Kan laves i samarbejde med læringsvejlederen.</p> <p>Der undervises i de forskellige fags genretyper og genretræk.</p> <p>Roskilde bibliotek plejer at tilbyde kommunens 4. klasser et forløb på biblioteket i opstilling, indretning på biblioteket samt søgefunktioner.</p>
Opbygning af fagbog	<p>Eleverne skal kende til en fagbogs opbygning.</p> <p>Nye elementer ift 2. klasse: Faktabokse, enkle statistiske diagrammer fx søjlediagram, kurver.</p> <p>Eleverne skal kunne anvende fagbogens opbygning. De skal selv vurdere: Hvad de ved. Hvilke oplysninger, de har brug for. Hvor de skal finde disse oplysninger.</p>	<p>I de enkelte fag er der fokus på skolebogen som fagbog. Hvordan er den bygget op. Powerpointpræsentationer introduceres. Gyldendals "De små fagbøger" kan inddrages i fagligt læsekursus.</p> <p>Fokus på skolebogen som fagbog. Hver gang, der udleveres en ny bog i klassen, skal man som lærer gennemgå fagbogens opbygning, således at eleverne får en forståelse af, at de ikke nødvendigvis skal læse fra start til slut, men at de kan springe rundt i bogen.</p>
Læseteknikker	<p>Eleverne skal introduceres for de tre forskellige læseteknikker (overblikslæsning, punktlæsning og nærlæsning) i forhold til formålet med læsningen.</p>	<p>Lærerne på årgangen vælger nogle bestemte læseforståelsesstrategier ud, som bliver brugt i alle fag. Hver gang en tekst skal læses, gives klart udtryk for, hvad formålet med læsningen af teksten er, og hvordan der skal læses.</p>
Teksttyper	<p>Eleverne skal kunne genkende berettende, beskrivende, forklarende og instruerende teksttyper.</p>	<p>Lærerne præsenterer eleverne for eksempler på berettende, beskrivende, forklarende og instruerende tekster og taler om forskellene. Forklarende teksttyper findes især i bøger til matematik, natur og teknologi, historie og kristendom.</p> <p>Instruerende teksttyper findes især i matematik, natur/teknologi, men også i håndværk og design, madkundskab og andre praktiske fag.</p> <p>Dansk- men også faglærerne skal bevidstgøre eleverne om de forskellige teksttyper.</p>
Læseforståelsesstrategier	<p>Eleverne kan anvende begrebskort, billednotater, stikord, resume, referat.</p> <p>Eleverne skal lære flere læseforståelsesstrategier i takt med, at teksterne bliver mere komplekse.</p>	<p>Begrebskort anvendes ved fagudtryk.</p> <p>Billednotater er godt at bruge i matematik (tegn stykket) eller i natur/teknologi ved simple forsøg.</p> <p>Stikord anvendes ved tekster, som skal resumeres eller refereres.</p> <p>Enkel notatteknik introduceres, fx kronologisk notatteknik, rammenotater og tidslinje.</p> <p>Der arbejdes videre med læsning af diagrammer som kurver, søjlediagrammer, tabeller.</p>

Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

Bøger til opkvalificering af lærerens baggrundsviden om faglig læsning:

Merete Brudholm:
Læseforståelse

Lone Skafte Jespersen
& Anne Risum Kamp:
Faglig læsning i fagene

Gerd Fredheim:
At læse for at lære

Og til brug i
undervisningen

Gerd Fredheim:
Læsning i fagene

Evaluering

- 3. klasse
I oktober/november tages frivillig national test i læsning.
I april/maj tester dansklærer med Sætningslæseprøve 2. Herefter indkalder læsevejlederen til læsekonference, hvor resultaterne fra forårets test vurderes.
- 4. klasse
I oktober/november tages frivillig national test i læsning.
I april tages obligatorisk national test i læsning. Herefter indkalder læsevejlederen til læsekonference, hvor resultaterne fra forårets test vurderes.

Der kan søges om læse- skrivekurser af ca. 10 ugers varighed hos kompetencecentret til elever, der har behov for det.

Trinmål for dansk 5.- 6. klasse

Formål:

At eleven fortsat konsoliderer sin læsning ved at læse meget og ved at læse varierede tekster

At eleverne bliver læsere med en aktiv læseindstilling

At eleverne bevarer læselysten

Læsning:

Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge

Derfor undervises der i:

- At eleven kan vurdere relevans af søgeresultater på søgeresultatsider og gennemføre billed- og fuldttekstsøgning.

- At eleven kan orientere sig i tekstens dele og sammenholde tekstens formål og indhold med læseformål.

- At eleven kan læse ukendte ord ved umiddelbar genkendelse af de mest almindelige orddele og læse ukendte ord i fagtekster.

- At eleven kan anvende overskrifter og fremhævede ord til at skabe forståelse af tekster og udlede dele af ords betydning fra konteksten.

- At eleven kan gengive hovedindholdet af fagtekster og anvende grafiske modeller til at få overblik over tekstens struktur og indhold.

- At eleven kan vurdere tekstens perspektiv på et emne og vurdere tekstens anvendelighed.

Fremstilling:

Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer

Derfor undervises der i:

- At eleven kan bruge it- og tænkeredskaber til at få ideer og tilrettelægge processer til fremstilling af faglige produkter alene og i samarbejde med andre.

- At eleven kan konkretisere ideer gennem tænkeskrivning og udarbejde forprodukter til dramatiske, dokumentariske og interaktive produktioner.

- At eleven kan udarbejde anmeldelser, instruktioner og fagtekster samt dramatiske, dokumentariske og interaktive produkter.

- At eleven kan modtage respons og give kriteriebaseret respons på virkemidler.

- At eleven kan anvende afsnit og sætte komma og stave alle almindelige ord sikkert.

- At eleven kan fremlægge sit produkt for andre og revidere sin arbejdsproces frem mod næste produktionsforløb.

Fortolkning:

Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster

Derfor undervises der i:

- At eleven kan undersøge fortællerpositioner og tekstens rum og tid.

- At eleven kan udtrykke sin tekstforståelse gennem medskabelse af teksten og sammenfatte sin fortolkning.

- At eleven kan anmelde litteratur og andre æstetiske tekster og vurdere en tekst i lyset af tekstens samtid.

- At eleven kan sætte teksten i forhold til andre værker og sætte det læste i forhold til tekstens samtid.

Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

	<p>Kommunikation:</p> <p><i>Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer</i></p> <p>Derfor undervises der i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - At eleven kan påtage sig roller i en styret debat og i andre samtalsituationer. 	<ul style="list-style-type: none"> - At eleven kan bruge kropssprog og stemme i oplæsning og mundtlig fremlæggelse og skabe fælles fortællinger sammen med andre. - At eleven kan indgå i sprogligt i mangfoldige situationer og kommunikere i enkle situationer med nordmænd og svenskere. - At eleven kan trække tråde fra et sprog til et andet og iagttage en kommunikationssituation.
--	--	---

	Mål for faglig læsning i 5. og 6. klasse	Metode
Genrer	Eleverne skal kunne anvende deres kendskab til de forskellige genretyper til at kunne forudsige, inden for hvilken ramme teksten skal forstås.	På www.akademisk.dk – søg på bogen "Faglig læsning i fagene" af Lone Skaftte Jespersen og Anne Risum Kamp. Find downloads - Kopiark 2 handler om, hvordan man skelner mellem fiktion, faktion og fakta.
Opbygning af fagbog	Eleverne skal kunne anvende fagbogens opbygning. De skal selv vurdere: -Hvad de ved. -Hvilke oplysninger, de har brug for. -Hvor de skal finde disse oplysninger.	På www.akademisk.dk – søg på bogen "Faglig læsning i fagene" af Lone Skaftte Jespersen og Anne Risum Kamp. Find downloads - Kopiark 3 er en oversigt over fagbogens elementer, som kan printes ud og hænges op i klassen.
Læseteknikker	At eleverne kan anvende de tre forskellige læseteknikker (overblikslæsning, punktlæsning og nærlæsning) i forhold til at arbejde med egne skriftlige opgaver.	At læreren, hver gang en tekst skal læses, klart giver udtryk for, hvad formålet med læsningen af teksten er, og at læreren taler med klassen om, hvordan der skal læses. Eleverne udarbejder skriftlige opgaver evt. på tværs af fagene.
Teksttyper	Kendskabet til teksttyper udvides med forklarende og instruerende teksttyper. Eleverne skal kunne skrive egne tekster i de nævnte teksttyper.	På www.akademisk.dk – søg på bogen "Faglig læsning i fagene" af Lone Skaftte Jespersen og Anne Risum Kamp. Find downloads - Kopiark 6-9 handler om, hvordan man skelner mellem forskellige teksttyper.
Læseforståelsesstrategier	Eleverne skal vide, at der findes multimodale tekster.	Læreren underviser i, at der i mange skolebøger og hjemmesider findes fortløbende tekst og ikke fortløbende tekst. Læreren taler med eleverne om den ikke fortløbende tekst, inden læsning af teksten.

Ideer til, hvordan målene nås i dansk 5.-6. klasse

Læsehastighed

Ved afslutningen af 5. klasstrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en alderssvarende, skønlitterær tekst (LIX 25-30) være 150-170 ord i minuttet.

Ved afslutningen af 6. klasstrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en alderssvarende, skønlitterær tekst (LIX 30 - 35) være 175 ord i minuttet, eller højere.

Mål elevernes hastighed ved begyndelsen af året, midtvejs og ved afslutningen af året. Find egnede tekster på www.undervis.dk

Det er afgørende, at forståelsen følger med, derfor skal der udarbejdes kontrolspørgsmål til teksterne

Læsetræning

Det vil være en god idé igen at holde styr på, hvad den enkelte elev læser i løbet af året, hvor meget eleven læser, og hvornår eleven læser. Lav en læsekontrakt til hver enkelt elev, evt. på elevelintra.

Stil krav om, at der som minimum læses 25-30 minutter om dagen derhjemme. I læsekontrakten sættes mål for hvor mange sider der skal læses i perioden.

Læsemængden aftales individuelt med den enkelte elev.

Øget ordforråd

Hav ordbøger i klassen eller lad eleverne slå nye ord/udtryk op på www.ordnet.dk

Bogmærke med læseformål

På www.akademisk.dk – søg på bogen "Faglig læsning i fagene" af Lone Skafte Jespersen og Anne Risum Kamp.

Find downloads - bogmærker: "Læs efter læseformål"

Bogmærket viser en overskuelig oversigt over de tre læseteknikker: Overblikslæsning, punktlæsning og nærlæsning.

Læs med af Hanne Fabrin er et godt materiale til træning af læseteknikker, hastighedstræning, notatteknikker m.m. - primært til mellemtrinnet.

Ideer til, hvordan målene nås i matematik i 5.-6. klasse

Matematikordbog

Eleverne begynder nu at støde på mere og mere tekst i matematik. De kan mange begreber. Det vil være en god idé at samle de vigtige, centrale ord og begreber i en matematikordbog. Det kunne fx være i forbindelse med følgende typiske kendetegn inden for matematikkens sprog:

- a. Betegnelser for processer:

Addere, multiplicere...

- b. Betegnelser for egenskaber:

Buet, stump, ligesidet...

- c. Betegnelser for funktioner:

Ligninger...

Eller at kendte ord bruges på en ny måde:

1. Punkt – ikke en del af en dagsorden eller lignende, men et bestemt sted i et koordinatsystem

2. Søjle – ikke en del af en antik bygning, men en del af et diagram

3. Skærer – ikke at skære noget over, men to linjer der mødes...

Matematikens sprog

I matematikprog benyttes ofte bydeform. *Aflæs, beregn, opgør, omregn, afmærk, indtegn...* Som øvelse til at tydeliggøre dette – og for at alle elever forstår betydningen, kan man lade eleverne omformulere tekster til fx nutid. Det skal kun gøres i et begrænset omfang, da eleverne skal vænne sig til, at sådan er matematikprog bare! Ideen er udelukkende at tydeliggøre for eleverne, at det ikke har en særlig betydning, at der ofte bruges bydeform.

Der vil også tit forekomme det, man kalder for afpersonalisering af subjektet, hvilket betyder at sætningen gøres passiv. *I slikboden sælges der både slik, is og popcorn. Popcorn sælges i bægge af to forskellige størrelser. Ved salg af popcorn i små bægge kan udgifterne udtrykkes ved ligningen...* Det kan forvirre nogle elever. Som ovenfor kan man i en periode omskrive disse tekster til aktiv, men i længden skal de vænne sig til passivkonstruktionerne. Formålet er at tydeliggøre for eleverne, at der ikke følger en helt ny betydning med de passive formuleringer.

Ideer til, hvordan målene nås i natur/ teknologi i 5.-6. klasse

Taksonomier

I mange natur/teknologitekster optræder taksonomier.

En taksonomi er en tekst, hvor tekniske termer introduceres, defineres, beskrives og klassificeres.

Et eksempel: *Atomer er sammensat af tre forskellige slags partikler, nemlig protoner, elektroner og neutroner.*

I begyndelsen, for at eleverne bedre kan forstå denne sammenhæng kan læreren i klasseundervisningssituationer lave mindmaps på tavlen, for at vise sammenhængen. Eleverne skal i samarbejde med hinanden og med læreren vænne sig til at strukturere erhvervet viden på denne måde.

Senere I arbejdet med taksonomierne kan eleverne selv begynde at finde dem i teksterne, og de kan få til opgave selv at skulle lave mindmaps over dem.

Nominaliseringer

I naturfaglige tekster forekommer der også ind imellem nominaliseringer. En nominalisering er som hovedregel egentlig bare et udsagnsord (i sjældnere tilfælde et tillægsord) der laves om til et begreb – et navneord. Et eksempel: *Bakterier omdanner ammoniak til nitrat. Denne proces kaldes for nitrifikation.* Nitrifikation er en nominalisering. De vil altid være vanskelige at have med at gøre, men de kan italesættes – og det kan anbefales eleverne at prøve at "tilbage danne" ordet igen til et udsagnsord. Det kan indimellem hjælpe på forståelsen.

Sammensatte ord

I mange naturfaglige tekster anvendes sammensatte ord, fx mudderstrømme, snelavine, hjertekammer. Lær eleverne, at de læses forfra, men forstås bagfra, altså et hjertekammer er et kammer i hjertet.

Multimodale tekster

Natur/teknologibøger og faglige hjemmesider består ofte af multimodale tekster. Multimodalitet er tekster, der indeholder flere forskellige teksttyper. Det stiller store krav til eleverne, der skal læse og forstå teksterne – i forhold til sandhedsværdi og læseformål. Samtidig skal eleverne have de forskellige tekster til at hænge sammen. Især svage elever forstår ikke denne sammenhæng. De kan have svært nok ved at få forståelse af den trykte tekst.

Ved læsning af sådanne tekster er det en god idé, at læreren gennemgår de ikke fortløbende tekster som før læsningsaktivitet.

Print bogmærker til eleverne med "Guide til illustrationer" på www.akademisk.dk – søg på bogen "Faglig læsning i fagene" af Lone Skafte Jespersen og Anne Risum Kamp. Find downloads - bogmærker

Ideer til, hvordan målene nås i kristendom og historie i 5.-6. klasse

Berettende teksttyper

Arbejdet med den berettende teksttype fortsættes, så eleverne bliver helt fortrolige med den. Bliv ved med at minde om formålet med at læse en berettende tekst – altså at det forventes, at eleverne kan genfortælle begivenhederne i den rækkefølge, de har fundet sted i. Notatteknikken tidslinje kan eleverne nu benytte selvstændigt og individuelt i forbindelse med læsning af tekster, der egner sig til denne teknik. På disse klassetrin kan du som lærer passende introducere en alternativ notatteknik til berettende tekster, nemlig kolonnennotatet. Eleverne kender formodentlig metoden en smule fra dansk. I begyndelsen anbefales det, at du som lærer benytter metoden på tavlen, mens eleverne skriver med i deres hæfter, og ret hurtigt vil de kunne bruge metoden selvstændigt. Se eksempel på kolonnennotat på: www.undervis.dk – faglig læsning – notatteknikker.

Kildekritik

Eleverne skal naturligvis stadig forholde sig kildekritisk til teksterne. Samtal med eleverne om denne skelnen mellem fiktion, fakta og faktion. Lad eventuelt eleverne selv fortælle skriftligt om det historiske emne både ved at skrive en fakta-tekst og en faktionstekst.

VØL-model

Før eleverne begynder selv at læse/skrive en tekst, er det en god idé at bruge en før læsningsstrategi, fx VØL-modellen.

Før eleverne begynder at læse, skriver de ned, hvad de ved i forvejen om emnet, og hvad de ønsker at lære ved at læse teksten. Ved endt læsning skriver de ned, hvad de nu har lært. Se eksempel på VØL model på: www.undervis.dk – faglig læsning – notatteknikker.

Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

Evaluering

- 5. klasse
I oktober/november tages frivillig national test i læsning.
I april/maj tester dansklærer med Tekstlæseprøve 7. Herefter indkalder læsevejlederen til læsekonference, hvor resultaterne vurderes.
- 6. klasse
I oktober/november tages frivillig national test i læsning.
I marts/april tages obligatorisk national test i læsning. Herefter indkalder læsevejlederen til læsekonference, hvor resultaterne vurderes.

Der kan søges om læse- skrivekurser af ca. 10 ugers varighed hos kompetencecentret til elever, der har behov for det.

Trinmål for dansk 7.– 9. klasse

Formål:

I udskolingen handler det ikke om læseundervisning i konkret forstand - det er lærings- undervisning.

Eleverne skal vide, at det kræver noget af dem at lære noget, når de læser for at få viden. Så skal der tænkes! Det er langsom tænkelæsning. Det handler om bevidstgørelse.

Eleverne skal overveje, hvad de skal bruge teksten til, og hvilken baggrundsviden de har med sig.

Læsning

Eleven kan styre og regulere sin læseproces og diskutere tekstens betydning i deres kontekst

Derfor undervises der i:

- At eleven kan kildekritisk vurdere bruger- og ekspertproduceret indhold, skaffe sig overblik over multimodale teksters opbygning og afgøre, hvordan en tekst skal læses.
- At eleven kan variere læsehastighed bevidst efter læseformål og ordkendskab i teksten, læse komplekse danske og lånte ord samt komplekse tekster hurtigt og sikkert.
- At eleven kan vurdere tekstens sproglige virkemidler, vurdere betydningen af ord og begreber i relation til tekstens oprindelse og anvende ord og udtryks betydning til at forstå komplekse tekster.
- At eleven kan sammenfatte informationer fra forskellige elementer i teksten, sammenfatte informationer fra flere tekster og forstå komplekse tekster.

- At eleven kan sætte tekster ind i sammenhæng, diskutere mulige udfald af situationer beskrevet i tekster samt kritisk vurdere tekstens udsagn på baggrund af kontekst.

Fremstilling

Eleven kan udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation

Derfor undervises der i:

- At eleven selvstændigt kan formulere en afgrænset opgave, organisere samarbejde om fremstilling og

tilrettelægge proces fra ide til færdigt produkt.

- At eleven kan indsamle oplysninger og disponere indholdet, forberede større multimodale produktioner og disponere og layoute stof, så det fremmer hensigten med produktet.
- At eleven kan udarbejde opinions- og ekspressive tekster, fremstille større multimodale produktioner samt sammenhængende tekster i forskellige genrer og stilarter.
- At eleven kan respondere på forskellige fremstillingsformer, respondere på sproglig stil og på forholdet mellem produktion og genre.
- At eleven kan registrere og korrigere egne og andres fejl, korrigere teksters layout og fremstille tekster med korrekt grammatik og layout.
- At eleven kan layoute tekster, så det fremmer kommunikationen, lancere større multimodale produktioner samt opstille mål for nye fremstillingsprocesser.

Fortolkning

Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster

Derfor undervises der i:

- At eleven kan formulere egne oplevelser og sansninger i æstetisk sprog, følge forløb og komposition i komplekse tekster og reflekteret indleve sig i tekstens univers som grundlag for fortolkning.
- At eleven kan undersøge samspillet mellem genre, sprog, indhold og virkelighed, undersøge tekstens flertydighed og diskutere bud på et eller flere samlede udsagn på baggrund af undersøgelsen.

Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

<p>Der skal lyse røde lamper, når ord er uforståelige, og når det er svært at få mening ud af teksten.</p> <p>Det er i princippet ligegyldigt hvilket redskab eller hvilken strategi, der bruges, bare det får eleven til at reagere på teksten.</p>	<ul style="list-style-type: none">- At eleven kan fortolke egne og andres fremstillinger af identitet i tekster, foretage flertydige fortolkninger og gennemføre en målrettet analyse af en tekst.- At eleven kan vurdere teksters form, diskutere forskellige fortolkninger af en tekst og vurdere teksters udsagn og kvalitet.- At eleven kan sætte teksten i relation til aktuelle problemstillinger, sætte tekster i perspektiv til litterær og kulturel tradition og udvikling gennem litteraturhistorisk læsning og Dansk litteraturs kanon samt sætte tekster i relation til mulige fremtidsperspektiver. <p style="text-align: center;">Kommunikation</p> <p><i>Eleven kan deltage reflekteret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer</i></p> <p>Derfor undervises der i:</p> <ul style="list-style-type: none">- At eleven kan argumentere og informere, analysere samtaler og deltage aktivt, åbent og analytisk i dialog.	<ul style="list-style-type: none">- At eleven kan bruge kroppen som udtryk, bruge kropssprog og stemme tilpasset kommunikationssituationen og analysere eget og andres kropssprog.- At eleven kan diskutere etiske spørgsmål vedrørende kommunikation på internettet, vælge digitale teknologier i forhold til situationen samt diskutere betydningen af digitale kommunikationsteknologier for eget liv og fællesskab.- At eleven kan kommunikere med nordmænd og svenskere, begå sig bevidst i sprogligt komplekse situationer og kommunikere aktivt i forskellige sproglige og kulturelle situationer i en globaliseret verden.- At eleven kan iagttage udtryk for holdninger i sprog, iagttage, hvordan vi danner forestillinger om verden med ord og sprog og karakterisere og diskutere sprog i forskellige situationer.
--	--	---

Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

	Mål for faglig læsning i 7. – 9. klasse	Metode
Genrer	Eleverne skal kunne anvende deres kendskab til de forskellige genretyper til at kunne forudsige, inden for hvilken ramme teksten skal forstås.	I materialet "Aktiv læsning og skrivning i overbygningen" er der i elevbogen s. 4-7 en grundig oversigt over samt opgaver til forskellige teksttyper indenfor fiktion, fakta og faktion.
Opbygning af fagbog	Eleverne skal være sikre i fagbogens forskellige elementer, og de skal kunne anvende disse i projekter mm.	På www.akademisk.dk – er der kopiark, som kan downloades. Søg på bogen "Faglig læsning i fagene" af Lone Skaftte Jespersen og Anne Risum Kamp. Find downloads - Kopiark 4 er en foldebog, som er god som opslagsbog. I materialet "Aktiv læsning og skrivning i overbygningen" er der i elevbogen s. 22-23 opgaver til de vigtigste af fagbogens elementer.
Læseteknikker	Eleverne skal selv kunne komme frem til, hvornår hvilken læseteknik skal anvendes, og de skal kunne flere metoder (læseforståelsesstrategier) til nærlæsning.	Eleverne arbejder med overblikslæsning, punkt-læsning og nærlæsning i forhold til skolebogen og lektier (hvad forventes der af mig, når jeg har læst min lektie – læseformål). På www.akademisk.dk – er der kopiark, som kan downloades. Søg på bogen "Faglig læsning i fagene" af Lone Skaftte Jespersen og Anne Risum Kamp. Find downloads. Kopiark 5 er en oversigt over de tre læsemåder til ophæng i klassen.
Teksttyper	Kendskabet til teksttyper udvides med diskuterende/argumenterende, evaluerende teksttyper. Eleverne skal kende til de forskellige teksttyper og bruge kendetegnene i egne tekster.	På www.akademisk.dk – er der kopiark, som kan downloades. Søg på bogen "Faglig læsning i fagene" af Lone Skaftte Jespersen og Anne Risum Kamp. Find downloads . Kopiark 6-12 handler om, hvordan man skelner mellem forskellige teksttyper. I materialet "Aktiv læsning og skrivning i overbygningen" er der i elevbogen s. 38-52 opgaver til forskellige teksttyper.
Læseforståelsesstrategier	Eleverne skal have opnået ejerskab til nogle læsestrategier, så de af sig selv anvender disse, når de fx læser lektier.	Eleverne præsenteres for og anvender forskellige læsestrategier i flere fag. Det kræver et samarbejde mellem faglærerne, så man er enige om, hvad de forskellige læsestrategier kaldes. Anvendelsen af enkelte læsestrategier er rutine, og eleverne vælger dem, der passer dem bedst.

Ideer til, hvordan målene nås i dansk 7.- 9. klasse

Læsehastighed

Ved afslutningen af 7. klassetrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en skønlitterær tekst være 200 ord i minuttet, eller højere.

Ved afslutningen af 8. klassetrin bør elevens læsehastighed ved læsning af en skønlitterær tekst være 225 ord i minuttet, eller højere.

Mål elevernes hastighed ved begyndelsen af året, midtvejs og ved afslutningen af året. Brug fx tekster fra: www.undervis.dk eller www.digitalretstavning.dk

Mål elevernes hastighed ved begyndelsen af året, midtvejs og ved afslutningen af året

Det er afgørende, at forståelsen følger med, derfor skal der udarbejdes kontrolspørgsmål til teksterne.

Læsetræning

Bliv ved med at lade eleverne bruge læsekontrakten på elevintra. På disse klassetrin kan der med fordel fokuseres på både skønlitteratur og faglitteratur. Nogle elever læser så meget skønlitteratur, så der ikke er grund til bekymring for deres læsekultur. Stil krav til disse elever om, at der i stedet for – eller som et supplement, også skal skrives i læsekontrakten, hvad de har læst af faglitteratur.

I stedet for at fokusere på læsemængden for alle elever, kan man evt. begynde at fokusere på hvad de læser. Meget dygtige læsere skal måske anbefales også at læse andre genrer, end de normalt læser, for eksempel novellesamlinger, digte eller ældre litteratur.

Læs på af Hanne Fabrin er et godt materiale til træning af læseteknikker, hastighedstræning, notatteknikker m.m. - primært til overbygningen

Aktiv læsning og skrivning i overbygningen er et godt materiale til træning af læseteknikker, teksttyper, læsehastighed m.m.

Ideer til, hvordan målene nås i matematik i 7.- 9. klasse

Procesnotater

Arbejdet med procesnotater fortsættes – eventuelt ved at lade eleverne selv udforme deres egne måder at gøre det på. Gode eksempler på, hvordan procesnotater kan se findes på: www.mikkelkh.skoleblogs.dk/procesnotater-til-faglig-laesning/

Matematikordbog

Som noget nyt skal eleverne lære at skelne mellem definitioner og sætninger. Definitionen er central i naturvidenskabelige tekster – der er mange af dem! Definitioner kan kendes på, at verbet "er" optræder på en eller anden måde i sammenhængen. Lidt udvidet optræder følgende verber i en eller anden form næsten altid i forbindelse med en definition: *Være, blive, have, kalde...*

Et eksempel: *En retvinklet trekant er en todimensional figur, som har tre rette sider og en vinkelsum på 180 grader. To af vinklerne er spidse, mens den tredje er ret.* Hvis eleverne kender til disse kendetegn for en definition, bør de kunne skelne mellem dem og andre sætninger. I arbejdet med ordbogen kan eleverne i samarbejde med læreren måske opfordres til at prøve at lave deres egne definitioner af nye ord og begreber eller emneområder. Det gælder om at gøre definitionerne så præcise som muligt. Dette arbejde vil også øge elevernes bevidsthed om, hvordan en definition er bygget op.

Ideer til, hvordan målene nås i biologi, geografi og fysik/kemi i 7.- 9. klasse

Notatteknik

Eleverne skal mere og mere selvstændigt kunne skelne mellem teksttyperne berettende, beskrivende, forklarende, instruerende og diskuterende tekster. Eleverne bør af sig selv tage hensigtsmæssige notater alt efter teksttype. Se eksempler på egnede notatteknikker på www.undervis.dk

Ideer til, hvordan målene nås i kristendom, historie og samfundsfag i 7.-9. klasse

Teksttyper

Den berettende teksttype, som eleverne kender fra tidligere års historie- og kristendomsundervisning suppleres nu med en væsentlig større del af beskrivende og diskuterende/argumenterende tekster fra samfundsfag.

Bliv ved med at minde om formålet med at læse de enkelte teksttyper. I forbindelse med lektielæsning bør det nu kunne kræves af eleverne, at de tager hensigtsmæssige notater til samtlige tekster, enten i form af tidslinjer, kolonnenotater, kompositionsdiagrammer, tekstproblemløsning, Venn-diagram eller egne udviklede metoder. Se forskellige teksttyper og notatteknikker på: www.undervis.dk

Kildekritik

Eleverne skal naturligvis stadig forholde sig kildekritisk til teksterne. Lad eventuelt eleverne finde oplysninger om en periode i flere forskellige materialer. Det kunne være et gruppearbejde, hvor alle grupper egentlig har samme opgave, men skal benytte forskellige kilder. Grupperne vil uvægerligt komme frem til divergerende oplysninger på nogle områder. Samtal om hvorfor – og hvad, der så er mere troværdigt end andet.

Læsning i fagene generelt

Eleverne forventes nu at kunne opstille læseformål mere selvstændigt – det bør dog foregå i et vejledende samarbejde med læreren.

Arbejdet med notatteknikker bør foregå som et led i arbejdet med læseformål og teksttyper. Således at elevernes forståelse for sammenhængen mellem teksttype, læseformål og notatteknik udvides.

Læsehuskeliste - Vejen til viden

1. Læseformål – Ved jeg hvorfor jeg skal læse teksten?	
2. Ved jeg noget om emnet i forvejen?	
3. Har jeg overblik over, hvad teksten handler om?	
4. Har jeg kigget illustrationerne igennem?	
5. Ved jeg hvilke genrer/teksttyper, der er i teksten?	
6. Ved jeg hvordan jeg skal læse teksten?	
7. Har jeg valgt læseforståelsesstrategi?	
8. Lærte jeg det, jeg skulle?	
9. Har jeg brug for mere viden om emnet?	

Læs efter læseformål

Dan dig et overblik:

Overblikslæsning

Orienter dig i bogens:

- forside
- bagside
- kolofon
- indholdsfortegnelse
- stikordsregister
- overskrifter
- faktabokse
- illustrationer
- billedtekst
- ordforklaringer
- litteraturliste

Find noget bestemt:

Punktlæsning

Find de rigtige steder i teksten og læs lige præcis de oplysninger, du skal bruge.

Forstå, lær og husk ved at læse alt:

Nærlæsning

1. **FØR** du læser:
Orientér dig i tekstens illustrationer og læs overskrifter.
2. **MENS** du læser:
Læs den fortløbende tekst og illustrationerne. Skriv notater.
3. **EFTER** du har læst:
Lav en opsamling:
Hvad var det, teksten handlede om?

Faglig læsning i fagene

Lone Skafte Jespersen & Anne Risum Kamp

Akademisk
Forlag

978-87-7993-598-3

EGMONT

Evaluering

- 7. klasse
I oktober/november tages frivillig national test i læsning.
I april/maj tester dansklærer med Tekstlæseprøve 8. Herefter indkalder læsevejlederen til læsekonference, hvor resultaterne vurderes.
- 8. klasse
I oktober/november tages frivillig national test i læsning.
I marts/april tages obligatorisk national test i læsning. Herefter indkalder læsevejlederen til læsekonference, hvor resultaterne vurderes.
- 9. klasse
Der er afgangsprøve maj/juni.

Mål – for SFO'en

 <p>Mål:</p> <p>At alle børn oplever at ord og tekst kan bruges til noget.</p> <p>At alle børn oplever at de selv kan skrive/ børneskrivning.</p> <p>At alle børn kan finde et sted hvor man kan skrive og læse.</p> <p>At alle børn oplever at blive hørt.</p>	<p>Indsatser i forhold til børnene:</p> <ul style="list-style-type: none">• At der er tidspunkter hvor den enkelte klasse har tid sammen med deres kontaktpædagog.• Sikre de bedst mulige rum/nicher til skrive- og læseaktiviteter.• Sikre at der er et bredt udbyd af læsemateriale.• Børnene møder forskellige sproglige indsatser som f.eks. ugens ordsprog.• Børnene er med til at udarbejder kogeboøger, vejledninger, spilleregler mv.• At lærer og pædagoger samarbejder omkring udvælgelsen af bøger og faglige tekster.	<p>Indsatser i forhold til pædagogerne:</p> <ul style="list-style-type: none">• Aftale struktur for lærer- og pædagogssamarbejdet med udgangspunkt i handleplanen.• Vælge en SFO-tovholder pr. årgang, der bl.a. har overblik over de børn på årgangen der er tosprogede, har sprogforståelses problemer og stavevanskeligheder.• Sikre at alle pædagoger kommer på det kommunale kursus.• Der etableres en idé-bank med udgangspunkt i de kommunale kurser.• Etablerer en idé-bank med sprogstimulerende aktivitet – såvel til grupper som til enkelt børn.• Indgå aftale med biblioteket om mere målrettet samarbejde.• Inddrage IT i arbejdet.
---	---	--

Sprogudviklende aktiviteter i SFO'en

I SFO'en er det primært det talte hverdagsprog der er dominerende. Sprogstimuleringen indgår som en mere eller mindre bevidst del af det samlede pædagogiske arbejde. Dette ud fra en forståelse af, at børn der deltager i SFO'ens aktiviteter udvikler sproglige kompetencer.

For at styrke og videreudvikle SFO'ens arbejde med sprogstimulerende aktiviteter, skal pædagogerne deltage i de kommunale kurser. Endvidere skal der gives mulighed for intern vidensdeling i SFO'en, og samarbejde med årgangens lærere skal ”sættes i system”. Dette for at sikre, at alle tosprogede børn, børn med sprogforståelsesproblemer og stavevanskeligheder er kendt af både lærere og pædagoger. Pædagogerne tilegner sig gennem kurser, vidensdeling, erfaring mv., kendskab til hvilke sprogstimulerende aktiviteter og miljøer, der med udgangspunkt i SFO'ens dagligdag og fysiske rammer, støtter børnenes udvikling bedst muligt.

Lynghøjskolens læse- skrivehandleplan

Mediernes inddragelse i læseprocessen

På Lynghøjskolen har vi i skrivende stund (februar 2017) adgang til følgende it-baserede medier, der kan understøtte den faglige læsning:

ROSKILDEPAKKEN & andre digitale platforme

På det linkede webmix (symbaloo) kan man klikke sig ind på de digitale læringsplatforme fra **roskildepakken** m.m. - også prøveabonnemeter:

dansk.gyldendal.dk

superbog

bib.tellerup

grammatip

engelsk.gyldendal

engelskfaget.dk

tysk.gyldendal

historiefaget

religionsfaget

danskedyr

verdensdyr

filmcentralen

geografifaget

biologifaget

matematikfessor

fysikkemifaget

naturteknologifaget

idraetsfaget

religionsfaget

samfundsfaget

mitCFU

denfoerstelæsning

skodaEMU

mm

mmm

Tjektasken.nu

Websider med inspiration / viden

<http://www.blivklog.dk/Metoder/Metoder-til-undervisning/Faglig-laesning.aspx>

<http://i-bog.dk/bog/faglig-laesning-paa-mellemtrinnet-3919.html#/14>

<http://pub.uvm.dk/2011/fagliglaesning/index.html>

Læsehandleplanen er revideret februar 2017. Susanne Riis Hansen, læsevejleder.